

Sygn. akt III APa 3/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SO del. do SA Elżbieta Wojtczuk
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2018 r. w Lublinie na posiedzeniu jawnym

sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko Politechnice L. w L.

o ustalenie nieważności komunikatu Uczelnianej Komisji Wyborczej Politechniki L.

na skutek apelacji Z. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 24 października 2017 r. sygn. akt VIII P 29/17

postanawia:

I. uchylić zaskarżony wyrok w punkcie I i odrzucić pozew;

II. zasądzić od Z. S. na rzecz Politechniki L. w L. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Elżbieta Wojtczuk Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Gawda

III APa 3/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 października 2017 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo Z. S. przeciwko Politechnice L. w L.

o ustalenie nieważności komunikatu uczelnianej komisji wyborczej oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach

i rozważaniach prawnych:

Z. S. jest byłym pracownikiem Politechniki L.

a obecnie jest uprawniony do emerytury. W przeszłości pomiędzy powodem

i pozwaną toczyły się spory sądowe, dotyczące między innymi przywrócenia do pracy i zatrudnienia w drodze konkursu, jednakże w sprawach tych zapadły prawomocne orzeczenia, niekorzystne dla powoda.

W dniu 8 marca 2016 roku Uczelniana Komisja Wyborcza Politechniki L. w L. powołana na kadencję w latach 2016-2020 wydała Komunikat nr (...). Dokument ten zawierał informację, że w wyniku wyborów, przeprowadzonych w dniu 8 marca 2016 roku, na funkcję rektora Politechniki L., na kadencję 2016-2020, został wybrany prof. dr hab. inż. P. K..

Z powyższym komunikatem nie zgodził się powód, argumentując, że wybory zostały przeprowadzone w oparciu o uchwalony zwykłą uchwałą nr (...), z dnia 23 lutego 2012 roku - Regulamin Wyborczy Organów Kolegialnych i Jednoosobowych Politechniki L. na okres 01.09.2012-31.08.2016.

Powyzszy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zawartych w aktach sprawy, których wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu. Stan faktyczny ustalono również w oparciu o zeznania wnioskodawcy. Sąd obdarzył te zeznania wiarą albowiem częściowo znajdowały potwierdzenie w przedłożonych w toku postępowania dokumentach, a częściowo nie zostały zaprzeczone przez stronę pozwaną.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy zważył, że powód domagał się ustalenia nieważności Komunikatu nr (...) Uczelnianej Komisji Wyborczej Politechniki L. z dnia 8 marca 2016 roku a tak sformułowane powództwo należy do kategorii powództw o ustalenie, którego podstawę stanowi art. 189 k.p.c. Zgodnie z jego treścią powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W wypadku zatem wystąpienia z żądaniem znajdującym oparcie w przywołanym przepisie podstawową kwestią podlegającą rozstrzygnięciu Sądu jest istnienie interesu prawnego po stronie zgłaszającego żądanie. Dopiero ustalenie, iż interes taki zachodzi uzasadnia dokonanie dalszej merytorycznej oceny zgłoszonego roszczenia.

Sąd Okręgowy zważył, że przez „interes prawny”, w znaczeniu art. 189 k.p.c., rozumieć należy istniejącą potrzebę uzyskania korzyści w sferze prawnej czy też, inaczej rzecz ujmując, potrzebę uzyskania wyroku odpowiedniej treści, wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej. Udzielenie ochrony przez sąd następuje tylko wówczas, gdy po stronie podmiotu ochrony tej żądającego, interes prawny w jej uzyskaniu rzeczywiście zachodzi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2000 roku, V CKN 29/00, LEX nr 52427). Interes prawny, o którym mowa w art. 189 k.p.c., nie może być przy tym rozumiany subiektywnie, tj. według odczucia powoda, ale obiektywnie, tj. na podstawie rozumnej oceny sytuacji, w której powód występuje z tego rodzaju powództwem. Interes prawny powoda musi być ponadto zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego, jak również z celem, któremu służy art. 189 k.p.c. (por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2002 roku, II CKN 1047/00, LEX nr 75344).

Interes prawny w rozumieniu art. 189 jest zatem kategorią obiektywną czyli rzeczywiście istniejąca, a nie tylko hipotetyczną potrzebą prawną uzyskania wyroku odpowiedniej treści, występującą wówczas, gdy powstała sytuacja rzeczywistego naruszenia albo zagrożenia naruszenia określonej sfery prawnej. Praktycznie rzecz biorąc, interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (vide wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 października 2001 roku, I CKN 425/00, LEX nr 52719; z dnia 8 maja 2000 roku, V CKN 29/00, LEX nr 52427).

W ocenie Sądu Okręgowego powód nie wskazał jakie prawa może wywodzić z treści Komunikatu nr(...), jak również nie wykazał jakie zagrożenie i dla jakich jego prawnie chronionych interesów, stwarza wydanie przez Uczelnianą Komisję Wyborczą Komunikatu nr(...)informującego, że na funkcję

rektora Politechniki L., na kadencję 2016-2020, został wybrany prof., dr, hab. Inż. P. K.. Ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że ma interes prawny i faktyczny w ustaleniu nieważności tego dokumentu, gdyż od ponad 10 lat jest w sporze, wywołanym niezgodnym z prawem wypowiedzeniem stosunku pracy, a nadal zamierza powrócić do pracy. Jak sam jednak przyznał, wytaczał już powództwa o przywrócenie do pracy i zatrudnienie w wyniku konkursu oraz że w obu tych sprawach zostały wydane negatywne dla niego rozstrzygnięcia, zarówno przez Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji.

Powód żądając ustalenia nieważności Komunikatu Nr (...), dążył w istocie do wyeliminowania z obrotu prawnego rozstrzygnięcia Uczelnianej Komisji Wyborczej odnośnie wyboru rektora. Rację ma pozwana twierdząc, że powód nie ma prawa występowania z powyższym żądaniem, albowiem nie łączy go pozwaną żaden stosunek prawny (powód nie jest pracownikiem pozwanej, jest obecnie na emeryturze).

W ocenie Sądu Okręgowego materialnoprawna przesłanka zasadności powództwa w postaci wykazania interesu prawnego przez powoda nie została spełniona, stąd też powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z 2015 roku, poz. 1800, ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku złożył Z. S. zaskarżając wyrok w całości i zarzucając błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez przyjęcie braku interesu prawnego po stronie powoda a w konsekwencji nieprawidłowe zastosowanie art. 189 k.p.c.

Wskazując na powyższy zarzut apelujący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku bądź jego zmianę zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Apelujący wskazał, że w dacie wydania zaskarżonego wyroku toczyła się sprawa pomiędzy tymi samymi stronami, zatem chybione jest stanowisko Sądu, że nie zaistniała materialnoprawna przesłanka zasadności powództwa.

W odpowiedzi na apelację pozwany wnosił o jej oddalenie, wskazując, że powód nie precyzuje na czym opiera zarzuty apelacji, zaś wynik postępowania opisanych przez powoda nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Przede wszystkim zważyć należy, że powództwo rozpoznane zostało przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, mimo że sprawa niniejsza nie jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż powód nie odwołuje się od decyzji organu rentowego, jak również nie jest sprawą z zakresu prawa pracy. Stosownie do treści art. 476 § 1k.p.c. przez sprawy z zakresu prawa pracy rozumie się sprawy:

1) o roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane;

1¹) o ustalenie istnienia stosunku pracy, jeżeli łączący strony stosunek prawny, wbrew zawartej między nimi umowie, ma cechy stosunku pracy;

2) o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy;

3) o odszkodowania dochodzone od zakładu pracy na podstawie przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Sprawa wnioskodawcy nie spełnia przesłanek wymienionych w cyt. przepisie, zatem nie może być zakwalifikowana jako sprawa z zakresu prawa pracy. Powód nie jest pracownikiem pozwanego. Jego żądanie nie dotyczy stosunku pracy jaki niegdyś łączył go z Politechniką L. i nie jest z tym stosunkiem pracy związane.

Żądanie powoda dotyczy ustalenia nieważności dokumentu, ogłaszającego wybór na funkcję rektora Politechniki L., pozostaje zatem nie tylko poza stosunkiem pracy, ale poza jakimkolwiek stosunkiem prawnym, który miałby łączyć powoda i pozwanego. Powstaje zatem pytanie czy orzekający w sprawie powoda sąd pracy i ubezpieczeń społecznych orzekał w sprawie cywilnej a zatem czy dopuszczalna była droga sądowa do ustalenia nieważności komunikatu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w sprawie niniejszej zachodzi niedopuszczalność drogi sądowej, co skutkuje uchYLENIEM zaskarżonego wyroku w punkcie I i odrzuceniem pozwu – art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

Niedopuszczalność drogi sądowej występuje wówczas gdy dana sprawa nie jest sprawą cywilną, w rozumieniu art. 1 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu kodeks postępowania cywilnego normuje postępowanie sądowe w sprawach ze stosunków

z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy cywilne). Istotną cechą sprawy cywilnej jest zagwarantowanie ochrony prawnej, która sprowadza się do wywołania skutku w zakresie stosunku cywilnoprawnego sensu largo, czyli stosunku osobistego, rodzinnego lub majątkowego, którego podmioty - na wypadek sporu - występują jako równoprawni partnerzy (por. Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, Jacek Gudowski, Maria Jędrzejewska). W sprawie niniejszej zaspokojenie żądania powoda tj. stwierdzenie nieważności komunikatu uczelnianej komisji wyborczej nie wywoła żadnego skutku w zakresie stosunku cywilnoprawnego ani w sferze osobistej, rodzinnej ani majątkowej.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego, że stanowisko, iż spod kontroli sądowej wyłączona zostaje pewna sfera życia obywatela nie pozostaje

w sprzeczności z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Przepis ten przewiduje, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Prawo do sądu powstaje wówczas gdy istnieje „sprawa” czyli wtedy gdy ochrona określonych interesów jest

w ogóle możliwa w postępowaniu sądowym (wyrok z dnia 18 lutego 2004 r., V CK 232/02 Lex Polonica nr 365826, postanowienie z dnia 18 listopada 2008 r. II CSK 303/08).

Z treści pozwu wynika, że powód w istocie kwestionuje w drodze postępowania sądowego ważność wyboru prof. dr hab. Inż. P. K. na stanowisko rektora. Uprawnienie takie powodowi nie przysługuje. Zgodnie z treścią art. 72 ust. 1 i ust. 2a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.2017.2183 j.t.) (w wersji obowiązującej w spornym okresie) rektor uczelni publicznej może być powołany w drodze wyborów albo w drodze konkursu, przy czym sposób powołania rektora, szczegółowe wymagania kwalifikacyjne, jakie musi spełniać kandydat na rektora oraz warunki i tryb przeprowadzania konkursu określa statut. Tryb wyboru rektora jest organizacyjnym aspektem autonomii uczelni, zatem z woli ustawodawcy podlega regulacjom statutowym.

Stosownie do treści § 49 ust. 1 statutu wybory w uczelni organizują i przeprowadzają uczelniane i wydziałowe komisje wyborcze, przy czym organizacją wyborów rektora zajmuje się komisja uczelniana - § 51 ust. 1 pkt 1 statutu.

Zgodnie z treścią § 51 ust. 1 pkt 7 i 8 statutu do zadań uczelnianej komisji wyborczej należy rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących spraw związanych

z przebiegiem wyborów jak i unieważnienie wyborów w przypadku stwierdzenia ich nieprawidłowego przebiegu i ponowne ogłoszenie wyborów oraz ich przeprowadzenie. Odwołania i wnioski w przedmiocie unieważnienia wyborów może złożyć osoba, posiadająca czynne prawo wyborcze, w sposób i w terminie określonym w § 52 statutu. Pozwana

uczelnia, w ramach swojej autonomii, gwarantowanej przepisami ustawy o szkolnictwie wyższym, wprowadziła tryb unieważniania wyborów, który jest wyłączony spod kognicji sądowej.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego wskazujący, że jeżeli przepis prawa lokuje kompetencję do podjęcia pewnego działania po stronie organu innego niż sąd (obojętne czy powszechny, czy administracyjny), to działanie to można uznać za ważne i skuteczne, gdy zostanie zrealizowane przez upoważniony do tego ustawowo podmiot (cyt. wyżej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2008 r.). Skoro tryb kwestionowania ważności wyborów rektora pozwanej uczelni został uregulowany w statucie, stosownie do treści art. 72 ust. 2a cyt. ustawy, to brak podstaw do przyjęcia, że w tym zakresie może wypowiadać się sąd powszechny.

Dodać należy, że w orzecznictwie sądów administracyjnych prezentowany jest pogląd, iż minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego jest kompetentny, na podstawie art. 36 ust. 1 p.sz.w., do stwierdzenia nieważności każdej uchwały organu kolegiального uczelni lub decyzji rektora (innej niż decyzja administracyjna), w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami prawa lub statutem uczelni. Uprawnienia ministra nie są zatem zawężone jedynie do uchwał w przedmiocie spraw określonych w art. 35 ust. 3 ww. ustawy, przekazywanych z urzędu ministrowi przez rektora uczelni (postanowienie NSA w Warszawie z dnia 26 września 2014 r., I OSK 2159/14, LEX nr 1529004). Komisja uczelniana, której komunikat jest kwestionowany przez powoda, nie jest jednak „organem kolegialnym” uczelni, gdyż te są wymienione w treści art. 60 ust. 1 cyt. ustawy a należy do nich senat i rady podstawowych jednostek organizacyjnych. Statut uczelni, stosownie do treści art. 60 ust. 2 cyt. ustawy obok senatu przewiduje jako organy kolegialne rady wydziałów i konwent.

Podsumowując sprawa powoda nie należy do kategorii spraw cywilnych i nie jest też poddana sądownictwu administracyjnemu, gdyż pozwana uczelnia, w ramach swojej autonomii, określiła w statucie procedurę wyborczą rektora jak i tryb unieważniania wyborów.

W tej sytuacji pozew podlegał odrzuceniu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i odrzucił pozew.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd Apelacyjny miał na uwadze treść art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Powód jest stroną przegrywającą sprawę, gdyż nie uzyskał korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia. Pozwana uczelnia była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, który wnosił o zasądzenie kosztów procesu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego najbliższą przedmiotowi sprawy jest sprawa o inne roszczenia niemajątkowe, wymieniona w treści § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804). Wysokość stawki w postępowaniu apelacyjnym stanowi kwotę 240 zł - § 10 ust. 1 pkt 2 cyt. rozporządzenia.